

Suvel renoveeriti kooli köök

Alates augustist valmib Käru koolis söök ja jook kaas-aegsete võimalustega köögis. Juulikuus toimusid ehitus- ja renoveerimistööd, mille raames said uuesti soojustatud isegi köögi välisseinad.

Köögi renoveerimiseks tehti kooli poolt taotlus Regionaalsete investeeringute andmise programmi. Projekti üldiseks eesmärgiks oli kohaliku tasandi teenuse säästlik korraldamine ning koolitoidu kvaliteedi tõstmine ja mitmekesistamine.

Köögi kaasajastamine võimaldab tõhusamalt arendada lastel tervisliku toitumise harjumusi, et nad kasvaksid üles tervetena ja nende õpitulemused oleksid head. Omal kohal on ka kõrgemad sanitaarhügieenilised normid ning vähemoluline ei olnud ka köögis töötavate inimeste töötingimuste parendamine ja töö efektiivsuse tõstmine. On ju mitmel aastal maakondliku kooli- ja lasteaiatoitlustamise teemalises ülevaates välja toodud, et Käru kooli köök vajaks nii tehnilisi uuendusi, mis võimaldaksid pakkuda lastele mitmekülgsemat toitu kui ka töötaja tervist säästvat keskkonda.

Kaasaegne tehnika loob uusi võimalusi

Projekti käigus võeti maha jupike vahe-seina muutes ruumid avaramaks, renoveeriti põrandad, vahetati aknalauad, värviti seinu, kaasajastati elektrisüsteeme, seadistati seintes soojatrasse ning soojustati köögi välisseinad ja renoveeriti hoone sokliosia. Lisaks vahetati välja enamuse senisest sisustusest ja tehnikast.

Kööki soetatud uus pliit ja võimas kombi-ahi, mille kasutusvõimalused on hautamisest ja aurutamise kuni küpsetamiseni. Kööki seati üles ka võimas ventilatsioonikübu.

Ehkki kogu köögi sisustus sai uuendatud, tunneb kokk Urve Palm kõige enam rõõmu pottide pesu süsteemi üle, mis seni puudus. Kui seni tuli suured potid-pannid mahutada väikestesse valamutesse ja pesemise lõpuks oli ka pesija ise „pestud”, siis nüüd on see töö õigete töövahenditega lausa lust.

Abiruumi paigutati uus kuppelnõudepesumasin ja nõudepesu-süsteem. Välja vahetati abilauad, töölaud ja riulid.

Köögi töötajad läbisid uue tehnika kasutamiseks vastavad koolitused, aga koka sõnul jätkub avastamise ja katsetamise rõõmu kindlasti veel mõneks ajaks.

Köögi renoveerimisprojekt läks kokku maksma ligi 33 000 eurot, millest seadmetele ja sisustusele kulus ca 16 000 eurot ning ehitus- ja remonditöödele 17 000. Regionaalsete investeeringute programmist saadi toetust 16 300 eurot. Ülejäänud summa eraldati valla eelarvest.

Augustis on kooli köögi pakutav menüü juba omajagu uuenenud. Kui seni said sellest osa vaid lasteaiad mudilased, siis kooliaasta algusega ootavad uued toidud ja maitsed avastamist ka kooliõpilaste poolt.

Head isu!

Eva Seera

PÄRTLIKUU LEHES

- * Digikond toob kiire ühenduse nii koju kui asutusse - lk 2
- * Tosinas aasta järve kaldal - lk 3
- * Rahvatantsijad tantsisid Soomemaal - lk 4
- * Koolielu - lk 5
- * Ohutust liiklusest - lk 6
- * Kõrgepinge ohtudest - lk 7
- * PRIA kasutab satelliite - lk 7-8
- * Teated ja reklaam - lk 8

Kerro avab ukseid tuluõhtuga

Kerro perekubi esimene kokkusaamine toimus 19. novembril 1977 ning tänava tähistab klubi oma 40. aastapäeva. Novembri aastapäevapeol peame mees oma kauaaegseid liikmeid, kes on pikkade aastate jooksul andnud omapoolse panuse klubi tegevusse.

Septembris korraldavad laudkonnad ühtse meeskonnana TULUÕHTU, millega tutvustatakse klubi tegevust laiemale üldsusele ja huvilistele ning kogutakse lisavahendeid, et tähistada meeldejäädvalt klubi 40. aastapäeva.

Tuluõhtul avatakse liikmetele ja külalistele kohvik ja grillbaar, korraldatakse oksjon ja õnneloos, ning viiakse läbi seltskondlikke mängu. Tantsuks mängib pillimees Urmo Annus.

Kerro klubi tuluõhtu toimub 23. septembril algusega kell 21.00 Käru kooli saalis.

Vanusepiir alates 18 eluaastast. Lähtuvalt saalist pole teravad tikk-kontsad lubatud, hea tuju ja uudishimu klubi tegevuse vastu on aga igati tervitatav!

Registreeruda hiljemalt 16. septembriks 5561 6960 (Tiia), 5690 6046 (Ilme). Peo pääse maksab liikmele 5.- eurot ja külalisele 7.- eurot. Tasumine kohapeal.

Tuluõhtule on oodatud kõik huvilised üle kogu Eestimaa. Klubi liikmed on tervetult leidnud infot ja oma sõpru ja tuttavaid klubisse külla kutsuma.

Kerro perekubi

VALLAMAJAS OTSUSTATI:

Kärü Vallavalitsus korraldab
KIRJALIKU ENAMPÄKKUMISE

Kärü vallas Lungu külas asuva
Kaevu (alghind 500 €) ja
Kärü alevikus asuva
Katlamaja (alghind 500 €)
kinnistute müügiks.

Pakkumised esitada kinnises ümbrikus
Kärü Vallavalitsuse aadressile
Viljandi mnt 17, Kärü alevik,
Kärü vald, 79201
mürgusõnaga „Kaevu enampakkumine”
või „Katlamaja enampakkumine”.

Pakkumised esitada hiljemalt
11. septembri 2017 kella 13.00ks,
pakkumised avatakse 11. septembril
2017 kell 13.30 Kärü vallamajas
Tagatisraha 10 % alghinnast ja
50 eurot osavõtutasu
tasuda Kärü Vallavalitsuse kassasse
enne enampakkumise algust.
Pakkumise võitjal arvestatakse
tagatisraha müügihinna sisse,
teistele osavõtjatele tagastatakse 3
tööpäeva jooksul peale enampakkumise
läbiviimist.

Info tel 489 2666

Pühapäeval, 10. septembril
toimub Kärü vallas

KOGUMISRING

Kogumisringil võetakse elanikelt
TASUTA vastu ainult ohtlikke jäätmeid.

Olmejäätmeid ja elektroonikat vastu ei
võeta!

Ohtlikud jäätmed on:

Kasutatud õlid ja õlifiltrijäätmed nagu
õlifiltriidid ja õlipakendid, värvi-, liimi- ja
lakijäätmed, nende pakendid ning nende
ainetega määratud töövahendid, lahustid,
nagu näiteks tärpentin, atsetoon ja tehniline
bensiin, taimekaitse- ja putukatõrjevahen-
did ning nende pakendid, vanad akud ja
patareid, akuvedelikud, leeliselised pesu-
ained, kasutamata jäänud või aegunud ravi-
mid ja farmaatsiatooted, elavhõbeda-
kraadiklaasid, päevavalguslambid.

Kogumisauto peatuspaigad ja
ajad on järgmised:

Kellaeg	Peatuskoht
12.10 – 12.30	Kädva küla endise kaupluse juures
12.50 – 13.10	Lungu küla endise kaupluse juures
13.30 – 14.00	Kärü kaupluse juures

Palume kogumisringil jäätmed isik-
likult üle anda.

Projekti viib läbi MTÜ Kesk-Eesti
Jäätmehoolduskeskus (KEJHK).

Lisainfo KEJHK telefonil: 3852175.
Töid teostab AS Epler&Lorenz. Projekti
rahastab SA Keskkonnainvesteeringute
Keskus.

Soovid uue põlvkonna internetiühendust
koju või kontorisse? Digikonnaga liitumiseks
täida sooviavaldus www.digikond.ee

- VABADUS VALIDA TEENUSEPAKKUJA
- SOODSAIM VÕIMALUS
- VALGUSKAABLIÜHENDUS
- PIIRAMATU LÄBILASKEVÕIME
- GARANTEERITUD KVALITEET
- TULEVIKUKINDEL

OSALEMIS- JA HÄLVITAMISEKS

IOVL
Rapla maakond

Rapla maakonna Omavalitsuste Liit
Association of Local Authorities of Rapla County

Digikond – kiire internet omavalitsuse abiga kõigile kättesaadavaks!

Internetiühendus on Eesti linnades pea
sama loomulik nagu elekter. See on kätte-
saadav ja suhteliselt soodne – ettevõtlust ja
e-riiki muud moodi enam ette ei kujutagi.
Äärelinnades, rääkimata maapiirkon-
dadest, on olukord sootuks erinev. Paljud
elanikud saavad kiirest ja stabiilsest inter-
netiühendusest vaid unistada ning agara-
mad teevad väljasõite wifi levipiirkon-
dadesse, et elementaarseid äriasju ja
suhtlemist korraldada. IT-taristu on Eestis
alles arenemisjärgus ning on hea meel
tõdeda, et riik ja kohalikud omavalitsused
on hakanud nüüd panustama sellesse.

Nüüd on Rapla, Läänemaa ja
Järvamaa omavalitsuste liidud asunud
probleemi ühiselt lahendama ja alustanud
projektiga Digikond.

Digikonda kuuluvad praeguseks Rapla
maakonnast Juuru vald, Järvakandi vald,
Kaiu vald, Kehtna vald, Kohila vald, **Kärü
vald**, Märjamaa vald, Raikküla vald, Rapla
vald, Vigala vald; Lääne maakonnast
Haapsalu linn, Kullamaa vald, Martna
vald, Noarootsi vald, Nõva vald, Ridala
vald, Lääne-Nigula vald ning Järva
maakonnast Albu vald, Ambla vald,
Imavere vald, Järva-Jaani vald, Kareda
vald, Koeru vald, Koigi vald, Paide vald,
Paide linn, Roosna-Alliku vald, **Türi vald**
ja **Väätsa vald**.

Digikonna projekti ülesandeks on
kõigepealt välja selgitada vajadus lairiba-
ühenduse järele ning seejärel rajada val-
guskaabli võrgud sinna, kuhu sideette-
võtjad neid ei ole veel rajanud ja kuhu neid
lähiaastatel ei plaani rajada.

Selleks, et kaasaegne ühendus majja
toodaks, peavad aga kõik elanikud ja
ettevõtted ise soovi avaldama.

Digikonna kohta info jagamiseks ja
sooviavalduste kogumiseks on loodud vee-
bileht www.digikond.ee

Kuidas internet täna meieni jõuab?

Internet tuleb koju või kontorisse
järgmiste ühenduste kaudu:

Mobiilivõrgu kaudu – teenust
reklaamitakse „4G” või „mobiilinterneti”

nimedega

Raadiolingi kaudu – teenust reklaami-
takse „raadiointerneti”, „traadita püsiühen-
duse”, „virtuaalfiibri”, vms nimedega

Kaabeltelevisiooni võrgu kaudu –
teenust pakutakse ainult kortermajades

Telefoniliini ehk vaskaabli kaudu –
teenust reklaamitakse „ADSL”, „VDSL”,
„koduinternet”, „internetipüsiühendus”
nimedega

Valguskaablivõrgu kaudu – teenust
reklaamitakse „lairibaühenduse”, „uue
põlvkonna internetiühenduse”, „fiiber-
ühenduse”, „ülikiire internetiühenduse” ja
„valguskaabliühenduse” nimedega.

Kõik need ühendused võimaldavad
täna vähemalt minimaalsel tasemel inter-
netiühenduse kiirust ja kvaliteeti. Sellest
piisab, et lugeda internetist uudiseid, teha
pangatoiminguid ning saata väiksema
mahuga e-kirju. Kui soovitakse lisaks vaa-
data läbi selle ühenduse televisiooni, kasu-
tada piiramatu mahuga ja kiiret wifi-t, teha
tööd või õppida internetis, suhelda
sõpradega Skype kaudu, hoida oma fotosid
ja videoid turvaliselt „pilves”, ühendada
valvekaameraid või kasutada muid
kaasaegseid teenuseid, siis kõik ühendused
ei tule sellega võrdset toime.

Õhk või kaabel?

Õhu kaudu edastatakse interneti mo-
biilivõrgu ja raadiolingi kaudu.

Mobiilivõrgu kaudu liukuvat internetti
mõjutavad nii ilmastikutingimused kui
teised samaaegsed interneti kasutajad ning
samuti kaugus mobiilimastist. Loodus-
seadused ei lase õhu kaudu piiramatu
interneti edastada ning seepärast antakse
igale kasutajale piiratud ühendus – mobiil-
lioperaatorid kehtestavad kiiruse ja mahu
piirangud. Mobiilivõrgu kaudu leviv inter-
net ei ole stabiilne, ehk ei ole pidevalt ole-
mas ja ühtlase kiirusega. Seetõttu ei saa
selle kaudu näiteks kvaliteetselt tele-
visiooni vaadata või videokonverentsi
pidada. Kuna tegemist on piiratud ja
ebastabiilse ühendusega, siis kõik toimin-
gud, mis nõuavad kiirust ja kvaliteeti, jää-
vad paraku õhuinternetiga tegemata.

Raadiolingi kaudu liikuvat interneti mõjutavad samuti nii maastiku- kui ka ilmastikutingimused. Kuna kodukasutajatele mõeldud raadioligid töötavad vabadel sagedustel, siis mõjutavad neid ka kõik teised raadiolained. Kuigi raadiolingi kaudu liikuv internet on üldiselt stabiilsem kui mobiilivõrgu kaudu liikuv, ei tarvitse see olla siiski piisav kaasaegsete teenuste kasutamiseks. Kuna ka raadiolingi tehnoloogia vananeb kiiresti, tuleb iga mõne aasta tagant kõik seadmed välja vahetada, et piisavat ühendust saada.

Need, kellele tuleb koju või kontorisse Telia telefoniliin, ehk vaskaabel, kasutavad interneti jaoks üldjuhul seda ühendust. Kuna tegemist on kaabliga, siis ühenduse kvaliteet ei sõltu ilmast ega teistest kasutajatest. Paraku kehtivad vaskaablile füüsikaseadused, mis määravad ette kui kaugele ja kui palju saab selle kaudu infot saata. Need, kes asuvad telefonisõlmest kuni paari kilomeetri kaugusel, saavad kasutada internetti, kaugemal asuvad majad aga üldjuhul mitte. Selleks, et saada tänapäeva nõuetele vastavat interneti kiirust ja kvaliteeti, ei tohi kaugus telefoniaamast ületada paarisadast meetrit. Kuna füüsikaseadused ei lase enam vaskaabli kaudu suuremaid internetikiiruseid pakkuda, on juba alustatud nende välja vahetamist valguskaablite vastu ning tulevikus lõpetatakse vaskaablite kaudu internetiühenduste pakkumine.

Kaabeltelevisiooni võrgu, ehk koaksiaalkaabli kaudu saab täna pakkuda piisava kiiruse ja kvaliteediga internetiühendust. Internetiühenduse kiirus ja kvaliteet sõltub peamiselt sellest, kui hästi on teenusepakkuja oma võrku kaasajastanud ning milliseid seadmeid ta võrgus kasutab. Kuigi kaabeltelevisioonivõrk rahuldab täna-päevaseid vajadusi, on mitmed kaabel-TV firmad teatanud, et nad alustavad üleminekut valguskaablite ning tulevikus nad lõpetavad teenuse pakkumise koaksiaalkaabli kaudu. Siiski seni, kuni kaabel-TV võrk on majas olemas, piisab üldjuhul tavatarbijale sellest ühendusest.

Valguskaabli ehk lairibaühenduse kaudu saab kasutada kõiki teenuseid nii täna kui mitmekümne aasta pärast. Tegemist on tulevikukindla ühendusega. Valguskaablis edastatakse infot laseritega valguskiirusel. Valguskaablil võivad internetiühenduse kiirused olla praktiliselt piiramatud, näiteks ühe valguskaabli kiu peal on testitud kiiruseid kuni 65 Tbit/s – see on rohkem kui kogu internetiliiklus täna maailmas kokku. Täna reaalselt keegi nii suuri kiiruseid ei vaja ning seepärast pakutakse kodukasutajatele valguskaabli kaudu internetikiiruseid kuni 1 Gbit/s.

Valguskaabel on tulevikus ainus majade ühendamise tehnoloogia. See on infoühiskonna vundament, kõik töötab tulevikus ainult tänu sellele. Ka näiteks mobiilivõrgu järgmine generatsioon - 5G, mis hakkab võimaldama tulevikus suuri kiiruseid üle õhu, ei saa toimida ilma valguskaablita. Kuna suured kiirused levivad õhus vaid väga kõrgetel sagedustel ja väga väikseid vahemaid, saab see inimesteni jõuda ainult siis, kui valguskaabliga ühendatud tugijaamad on nii inimeste kodudes

igas toas kui ka õues igas tänavavalgustuspostis.

Digikond ühendab majad valguskaabliga

Digikonna võrku hakatakse rajama pidades silmas nii tänaseid kui ka tuleviku vajadusi.

Digikonna võrk valmib tervikult alles mõne aasta pärast ning see peab rahuldama kõiki vajadusi ka aastakümnete pärast. Sellepärast on valitud tehnoloogiaks valguskaabel.

Kõik majad, kuhu hakkab jõudma Digikonna valguskaabel, saavad olla kindlad, et nendeni jõuavad alati kõik vajalikud teenused. Kuna aina rohkem ja laiemal skaalal teenuseid liigub internetti siis mõne aja pärast tunneb igaüks, millist kasu valguskaabli ühendus talle toob. Tänu kaasaegse ühenduse olemasolule tõuseb kindlasti ka kinnisvara väärtus.

Digikond rajab ise vaid valguskaabli võrgud, interneti teenust ise pakkuma ei hakata. Tulevikus jääb Digikond rajatud võrkude omanikuks ning neid hakatakse rentima teenusepakkujatele, nagu nt Telia, Starman, STV, Telset, Tele2, jne. Seega saab inimene ise teenusepakkuja valida, mis olukorras, kus võrgu on rajanud mõni ise internetti pakkuv ettevõtte, pole võimalik.

Digikond pakub majapidamistele ka märksa odavamalt liitumist. Kui linnades ei ole liitumistasud tavaliselt suured, siis hajasustuses võidakse kaabli vedamise eest küsida tuhandeid eurosid. Digikonna liitumishind saab olema aga mõnisada eurot.

Anna oma soovist teada ja liitu Digikonnaga!

Kes soovib enda majapidamist või ettevõtet ühendada Digikonna valguskaabli võrguga, peab juba praegu, kui võrku pole rajamagi hakatud, teada andma. Digikonna võrku ei ehitata kõikidesse majadesse vaid ainult sinna, kuhu seda soovitakse. Oma soovist teada andmiseks peab minema lehele www.digikond.ee ja seal sooviavalduse lehel märkima aadressi, kuhu ühendust soovitakse.

Olav Harjo
Digikond projektijuht

Käru järve päev - tosina aasta tava

20. augustil on Käru rahvale tavaks ja nüüd ehk ka juba traditsiooniks kujunenud tähistada iseseisvuse aastapäeva paisjärve kaldal. Päev täis sportlikke tegevusi, öhtu täis ilusat muusikat ning võimas ja vääriskas punkt ilutulestiku näol.

Ja on olnud vähe neid kordi kui ilma- taat pole meid meie tegemistes toetanud. Selgi korral õnnestus meil vihmaste ja jahedate ilmade vahepealt saada järve päevaks kuiv ja üllatavalt sooja öhtuga päev.

Päeva alustasime ikka kanuurallide ja mudilaste veekandmistega. Sel aastal oli uue jõukatsumisena kavas võistlus meestele – järvehärg. Tegemist oli indivi- duaalse kanuusõiduga, kus kasuks tuli nii jõud, osavus kui ka vastupidavus. Uuel alal asus starti pool tosina meest. Tiitliga „Käru järve härg 2017” väljus võistlusest Veigo Vilbas.

Lisaks võistkondlikule teatejooksule ümber järve, sai sel aastal oma jooksu- vormi proovile panna ka individuaalselt. Ümber järve jooksus osales kümme väle- jalgset. Teatejooksus osales kaks täiskas- vanute ja neli laste võistkonda. Kõige kiirem ring tehti järvele peale ajaga 1,37.7.

Kell üks pealelõunal astus järvelaval üles Teatribussi rahvas, kes pakkus kõigile vahvat etendust pealkirjaga Saladuste puu. Lugu, kus tegelasteks olid haldjad rääkis headusest ja koostööst ning pani mõtlema nii suured kui väikesed vaatajad.

Kell kolm pealelõunal anti start Käru järve rahvatriatlonile ja mõni minut hiljem, kui triatlonistid olid saadetud kümnekilo- meetrisele jalgrattadistantsile, ka laste duatlonile. Triatlonil oli sel aastal 22 ja duatlonil 12 osalejat. Esmakordselt oli võim- alus triatlonil osaleda ka võistkondlikult. Seda võimalust kasutas kaks kolmeliik- melist võistkonda, kellest üks oli kohalike noorte meeste võistkond. Triatloni üldvõit kuulus sel aastal meesjuunioride vanuserühmas võistelnud Kunnar Viisilele ajaga 30:05,7. Esimese naisena jõudis finišisse Külli Sizask ajaga 35:38,56.

Päeva lõpetuseks pakkusid päästeala- teemalise võistluse ehk vee transportimist voolikuga kohaliku abikomando esindajad. Osales neli kolmeliikmelist võistkonda.

Kõik järvespordi alad said autasustatud martsipanist kaladega. Parimatele triat- lonistidele olid ainulaadsed auhinnad valmistanud Käru keraamikaringi liikmed. Duatloni kiirematele jagati kohaliku õmblusettevõtte Traageldaja tooteid.

järgneb pöördel

Duatlonil oli stardis tosin last.

Foto: Angela Palling

Kärü järve päev ...

algus lk 3

Kogu päeva pakkus platsil kehakosutust Toosikannu Puhkekeskuse köök, kelle menüüst võis leida nii kergemaid toite kui tugevamat kõhutäidet. Laste näod maalis värviliseks ja sillerdavaks Sille Valinu Lellest ning uudse teenusena sai lasta teha ka hennamaalingut. Kogu päeval pidas veeohutuse poolt silma peal vetelpäästja Mariann Mäeots.

Iga järve päev selle tosina aasta jooksul on endaga kaasa toonud ka mõne uue üllatuse või väljakutse. Küll on selleks olnud elektrigeneraatori rike, küll hilinevad esinejad või muud sellist. Nii ka sel aastal. Nimelt selgus vahetult enne päeva avamist, et õhtusel kontserdil üks välja kuulutatud esineja – Mari Jürjens ei saa meie laval üles astuda, seoses lapse ägeda haigestumisega. Mari leidis endale aga juba mõne tunniga väärt asendaja, hea sõbra ja kolleegi Linnateatrist Kristjan Üksküla, kes astuski mõni minut peale kella üheksat õhtul üles meie järvekonserti esimese esinejana. Nii Kristjan kui Mari teevad helikeelelt sarnast muusikat, mõtlikku, südamliku ja hinge paitavat. Teiseks esinejaks oli üks kuumemaid nimesid hetkel Raplamaa muusikataevas Mick Pedaja, kes oma põnevatesse helidesse tõmbas publiku kiirelt kaasa ning pakkus võimalust saada ehk pisut teistmoodi, eriliselisemat muusikaalamust kui paljud seni kogenud olid.

Micku viimase loo lõpetas aga ilutulestik, mis nii oma pikkuse kui ülesehitusega pälvis palju kiidusõnu. Igal aastal on Kärü järve päeva tulevärki põnevusega oodatud, sest teatakse, et üllatusi jagub alati. Nii ka sel korral. Tulemeistrid olid kokku seadnud väga värvilise ja suurejoonelise tuleõõu, mis jäi kõditama veel koduteelgi.

Mina tänan kõiki, kes on nende kaheteistkümmene aasta jooksul leidnud tee 20. augustil Kärü ja kogu oma meeskonda, kellega seda toredat päeva on tosina aasta jooksul saanud korraldada. Jõudu ja uusi ideid ja põnevaid väljakutseid uutele tegijatele!

Eva Seera

Suur suur tänu Kärü järve päeva toetajatele:

Traageldaja

Aivalus

Kärü Sepikoja Puhkemaja

Tarmo Vest ja OÜ Martar

Toosikannu Puhkekeskus

Kanarbiku talu

Vexon Auto

LoomDigital

Liia Tõnismäe ja

Kärü keraamikaring

Kärü Varahaldus

Kalle Palling

Metsalliku mesindus

Hepa tanklad

Kärü Põhikool

Kärü mõisa pere

Lembit Eensoo

Anne Sillama

Raplamaa OV Liidu Arengufond

Kultuurkapital

Programm Teater Maal

Täname oma väga häid koostööpartnereid:

Kärü Südamekodud

Heliart

Myrthos

Triplex

Safety Warren

Naksakad ja Kärutajad lõid tantsu Soomemaal

Juuli viimasel kolmapäeval pakkisid kaks Kärü valla rahvatantsurühma - segarühm Kärutajad ja naisrühm Naksakad, kokku 25 inimest, oma rahvariided ja asusid aleviku bussipeatusest punase Hansabussiga teele.

Sihtkohaks oli Soome ja Turku linn, kus 26. -30. juulini toimus üle-euroopaline fokloorifestival Europeade, kus Eestist osales pea tuhat tantsijat, lauljat ja pillimeest.

Kui Kärutajatele oli see juba kuues kord sellel suurel festivalil osaleda, siis Naksakate jaoks oli tegu esmakordse Europeade kogemusega.

Mõlemad rühmad olid hooaja jooksul festivaliks ka ettevalmistusi teinud. Selgeks õpiti mitmeid tantsu, mis esitamisele tulidki just Europeade festivali suurtel ava- ja lõppkontserdil. Lisaks astusid rühmad oma tantsudega üles tänavalavadel. Ühel festivalipäeval võeti aga koos Märjamaa tantsijatega ette ligi 200 km pikkune teekond, et pakkuda rahvatantsukontserti Raplamaa sõprusvallas Nurmijärvil. Tantsijad astusid üles Nurmijärvi asula keskväljakul ja vaatamata tuulisele ja jahedavõitu ilmale kogunes pealtvaatajaid siiski pisut enam kui tantsijaid. Tunniajase kontserdi raames tantsiti ette nii Europeadeks ette valmistatud tantsud kui ka mitmed teised vahvad tantsud mis rühmadel repertuaaris.

Kuus päeva Turku linnas väldanud festival pakkus kokkuvõttes kirevat pilti Euroopa rahvaste kultuurist. Kõige värvikamaks võis kindlasti pidada suurt rongkäiku, kus kõik festivalile tulnud rühmad oma lippude, vimplite ja loomulikult rahvariide ja pillidega esindatud olid.

Vabal ajal tutvusid tantsijad Turku linna ja selle vaatamisväärsustega ning loomulikult ka teiste rühmadega, kellega ühises koolimajas elati.

Turku Europeadest jäi tantsijatele enim meelde Eesti naisrühmade tants Soome polka ja see kuivõrd tormiliselt sellele publiku poolt festivali avakontserdil kaasa elati. Ja pole vast ime, et see tants võeti alati väga soojalt vastu ka tänavalavadel. Meelde jäid ka ilusad ilmad ja sõidutunnid bussis, aga ka viimase õhtu koridoripidu, kus ühises ringis lauldi, tantsiti ja mängiti pilli Võhma segakooriga Leelo ja Kärutajate jaoks juba nõ vanade tuttavate Pilistvere kapelli pillimeestega, kellega koos sõideti ka bussis ja elati majutuskoollis kõrvuti klassiruumides.

Järgmisel aastal kutsub europeadelasi külla portugali linn Viseu ja esialgne plaan on ikka pigem minna!

Eva Seera

KOOLI(M)ELU

Hea, kui tehakse midagi head

12. augustil toimusid Eugesta Eesti AS suvepäevad Toosikannu puhkekeskuses. Eugesta töötajad soovisid oma suvepäevade raames midagi head ära teha. Nende abiga sai kooli ette istutatud elupuuhekk, silutud vana teerada, korrastatud hoovi okaspuud ja multšitud kooli sisehoovi peenrad. Lisaks sai kauni täienduse lasteaia mänguväljak, kuhu kerkisid kaks vahvat püstkoda, mille ette seati maha pakkudest tee.

Kokkulepe oli, et talgutööd toimuvad kahe tunni jooksul ja sellest võtavad osa 42 inimest. Pisut enne kokku lepitud kellaega tulid Eugesta esindajad uurima, kas ikka kõigile tööd jätkub ja mida täpsemalt teema hakatakse. Vaatamata hoovihmale ei jätnud talgulised tööd katki vaid töötati usinalt edasi eesmärgiga kõik ettevõtetu lõpule viia. Talgulised ei lasknud end segada ka sellest, et nende talgutoit ootab, vaid tööd viidi lõpule ning kõik koristati enda järelt lõpuks ka ära. Töö käik oli lahe ning meeskond eesmärgile pühendunud.

Ootame pikisilmi, et püstkodade ümber külvatud seemnetest taimed sirguksid, selle tarbeks on lasteaialapsed tublisti seemneid kaotanud.

Täname kõiki talgulisi Eugesta Eesti AS-st, aga samapalju Toosikannu Puhkekeskust, kes need tublid inimesed meile appi korraldas. Lisaks täname MTÜd Eesti Rohelised Koolihoovid ja Bauhof Group ASi, kes abistasid meid taimede ja vajalike materjalidega.

Kooliümbruse haljastustööd toimusid EV100 raames.

Loodetavasti on kaunist hoovist ja täienenud mänguväljakust rõõmu nii lastel kui täiskasvanutel!

Uus õppeaasta tuleb uut- ja vanamoodi!

Hea meel on kohtuda tuttavate õpilaste-ga ja näha, kui palju pikemaks ja targemaks on nad suve jooksul sirgunud! Suur rõõm on tervitada päris uusi koolilapsi, meie esimesse klassi astujaid. Sel aastal on neid viis – **Lee, Mihkel, Jürgen, Feliks ja Reimo**. Tere tulemast!

Lisaks esimeste klasside õpilastele asub meile õppima veel neli uut õpilast - Evert (2. kl), Tomy (3. kl), Annika (5. kl) ja Oliver (7. kl). Toredat ja kiiret sisseelamist!

Liikumist on suve jooksul olnud ja mõned õpilased meie koolist ka lahkunud. Samas on neid vähem, kui juurde tulijaid. 31.augusti seisuga on Käru Põhikooli nimekirjas 54 õpilast, neist I kooliastmes 21, II kooliastmes 18 ja III kooliastmes 15 õpilast. Need arvud näitavad, et õpilaste arv on iga aastaga kasvamas.

Kindlus ja rahu on hinges tervitades meie kogenud ja staažikaid õpetajaid -

Lasteaia mudilased võtsid uuenenud mänguväljaku rõõmuga vastu ning asusid õpetaja Liiaga taimede eest hoolitsema.

kahte Sirjet, Ilmet, Evat, Virvet, Tiiut, Pauli ja natuke vähem meil töötanud, aga sama tublisid Avet, Annelit, Pille-Riini, Ingmarit ja Ulvit, nad on ka sel aastal meiega ja valmis parimat andma. Rõõm on tervitada meie uusi õpetajaid - Pille Jürisaar (pikapäevarühm), Aivar Lips (töö- ja tehnoloogiaõpetus), Ott Rovgeiša (füüsika-matemaatika ja vene keel). Täname, et tulite, soovime teile jõudu ning edukat õppeaastat! Parimad soovid ka meie kokale, köögi abitöölisele, koristajatele ja katlaküt-jatele, tänu kellele on meil maja puhas ja soe ning kõht täis!

Alates kevadest on koolis toimunud mitmeid muudatusi nii otsese õppetöö kui ka füüsilise õpikeskkonna valdkonnas. Lõppes lastehoiuprojekt, põhjaliku uuenduse on saanud kooli köök, ühest väikesest garderoobist on saanud kabinet, läbi Roheliste koolihoovide projekti on taimede näol täienduse saanud koolihoov, rajatud on otsetee koolist staadionimajja, paigaldatud on kaamerad, kool on saanud omale uksesildi ning sellest ajendatuna said uuendatud ka kooli logod. Siinkohal erilised tänud meie lapsevanemale Kristo Vaarmarile, kes kooli logo uuendas ja õigesse formaati pani.

Õppetöö toimub trimestrite süsteemis

Läheme üle trimestrite süsteemile, õppekavas on uus valikaine Folkloor, I-II kooliastme oskusainetes loobusime numbrilisest hindamisest, lisandumas on rohkem e-õpet. Uuel õppeaastal on planeeritud soetada ühe klassi jagu tahvelarvuteid ning arendada kogu koolipere digioskusi. Kõik need uuendused ei oleks saanud teoks, ilma kooli hoolekogu, vallavalitsuse ja vallavolikogu liikmete toetuse ja abita. Tänud neile selle eest!

Lisaks eelnevale on vallavolikogu kinnitanud kooli ja lasteaia koosseisude muudatused, mis näevad ette, et huvijuhi senine veerand koormus on tõstetud poole koormuseni ning tema ametinimetust on muudetud (huvi- ja arendusjuht) samuti tuli talle lisaks vastutust ja tööülesandeid. Senine sotsiaalpedagoogi ametinimetust on muutunud (sotsiaalpedagoog-õppejuht), tema vastutusallas on tunniplaanide koostamine, EHIS süsteemi kaasajastamine ning õpetajatele töökava koostamisel nõu andmine. Lasteaias on nüüd veerand ametikohaga toimetamas õppejuht. Logopeedi koormused, mis jaotuvad kooli ja lasteaia vahel said vajaduse järgi ümber säilitud. Need muudatused on tehtud lähtuvalt vajadustest ning eesmärgiga parandada senini tunda olevaid kitsaskohti ning tagada valmisolek, et pidada sammu hariduses eesolevate muudatustega.

Lasteaia nimekirjas on 28. augusti seisuga 30 last. Vanemas rühmas 12 last nende õpetajad on Liia ja Angela ning nooremas liitrühmas 18 last ja nende õpetajaks on Silja. Abiõpetajatena jätkavad Vilja ja Dagmar. Lasteaias on alates 21.augustist toimetamas uus abiõpetaja Egle Tammjärv. Tere tulemast ja head sisseelamist!

Rõõm on, et Silja lastehoiurühmast ei liikunud Kärust ära, vaid jäi ikka meie lastele õpetajaks. Aitäh! Nii nagu eespool nimetatud on lasteaial ka oma, küll veerand koormusega, aga tragi õppejuht, kelleks on Liia Sizask. Soovin Liiale edaspidigi säravaid silmi ja häid ideid. Rõõmsat õppeaastat kogu lasteaiaperele!

Soovin kõigile uueks kooliaastaks õpihimu, uudishimu ja hoolivust!

Lilian Voog
koolijuht

POLITSEI

Ohutu liiklemine on igapäevane õigus ja kohustus!

Politseitööga saab mingil määral mõjutada liiklejaid seadusekuulekalt käituma, kuid tegelikkuses sõltub turvaline liiklemine igast liiklejast endast.

Selleks ei ole rohkem tarvis kui jätta liigselt riskeerimata, olla teadlik, hooliv ja tähelepanelik ning teadvustada seda, et õnnetused juhtuvad igal pool, päris inimestega.

Politsei tugineb patrullipiirkondade ja ülesannete määramisel paljuski liiklusõnnetuste statistikale, mis tekitab jätkuvalt muret. Eesti liikluses on käesoleva aasta 25. juuli seisuga hukkunud 29 inimest. Vigastada saanud inimeste arv on 858. 29-st hukkunust 11 ei kasutanud turvavarustust. Kui rääkida konkreetset Raplamaast, siis on hukkunud üks inimene ja vigastada saanud 20. Vigastada saanud hulgas on neid, kes on saanud kriimustusi ja põrutusi, aga ka neid, kelle vigastused on olnud sellised, et traagilisest tagajärjest pääsesid nad vaid tänu heale õnnele.

Õnnetuse põhjustab tähelepanematus

Valdavalt on liiklusõnnetuste põhjuseks tähelepanematus, liigne sõidukiirus ja valed juhtimisvõtted. Kõiki neid saab tegelikult iga juht vältida, paraku seda alati ei tehta. Kindlasti tuleb mõista seda, et sõiduki rooli peab minema puhanuna ning kainenena, kinnitada turvavöö ja nõuda seda ka teistelt sõitjatelt. Juhtides on oluline olla tähelepanelik ümbritseva suhtes, tegeleda vaid juhtimisega ja pidada kinni liiklusreeglitest. Juhtimise ajal nutiseadmes sõnumite saatmine loob olukorra, kus sõiduk (k.a jalgratas) läbib hulga meetreid nii, et keegi päriselt sõiduki juhtimisele ei keskendu. Just sellised „juhita“ hetked on paljude liiklusõnnetuste põhjuseks.

Tähelepanu, keskendumine ja liiklusreeglitest kinnipidamine laieneb tegelikkuses kõigile, kes liikluses mingil moel osale-

vad. Kui jalakäija käib silmad telefoniekraanil ja kõrvaklapid peas, ei ole lootustki, et nähakse ja kuuldakse läheduses toimuvat ja suudetaks sellele adekvaatselt reageerida.

Reeglid selgeks juba varakult

Kindlasti on oluline hakata juba varakult kodus lastele selgitustööd tegema. Tuleb harjutada neid turvavööd kasutama ja jalgrattaga sõitmisel kiivrit kandma. On oluline teada, et helkurite ja pidurite olemasolu jalgrattal ei ole vajalik politsei jaoks, vaid eelkõige ikka lapse enda turvalisuse pärast, siis on laps nähtavam ning kaitstum.

Rikkujate selgitused näitavad üksikõikset suhtumist

Ükskõiksus annab tooni

Liiklusreeglite vastu eksinud annavad politseile oma teo kohta väga erinevaid, usutavaid ja vähemusutavaid selgitusi. Enda käitumisviisi põhjendamiseks on inimesed enamasti välja toonud tähelepanu hajumise, kuna on jäänud muusikat kuulama või kaasreisijatega jutustama, väsimuse ning seetõttu on olnud soov kiiresti koju jõuda ja ka selle, et arvatakse, et ollakse hommikuks kaineiks saanud. Aeg-ajalt leidub ka kummalisi ja kurioosid põhjendusi. Näiteks on toodud põhjenduseks see, et kogu õhtu joodi sidrunivett ning keegi oli ilmselt sellesse salaja alkoholi kallanud.

Samuti on põhjendatud telefoni kasutamist ja turvavöö mittekindnitamist sellega, et on olnud lihtsalt kiire. Mõni on tunnistanud, et ei oska põhjendada, miks kiiruseks on olnud 155km/h, kuigi tegelikult ei tahetud nii kiiresti sõita.

Liiklusrikkujate põhjendused tunduvad ühelt poolt inimlikud, teisalt näitavad need ilmekalt, et paljud juhivad suhtuvad liiklusreeglitesse ja turvalisusesse üksikõikset. Auto juhtimine on igapäevane rutiinne tegevus, ohutusele tähelepanu ei pöörata või sellele ei mõeldaks. Liiklusreeglite eiramise eest määratavat rahatrahvi ei võeta aga tõsiselt, sest peale trahvi tasumist on kõik jälle korras. Kui politsei võtab karistusena ära juh-

timisõiguse või taotleb kohtult aresti määramist, alles siis meenub rikkujale tema pere, haiged vanemad, töökoht, mis eeldab juhtimisõiguse olemasolu. Miks alles siis?

Rikkumises on süüdi siiski rikkuja

Paljud leiavad, et politsei teeb tööd vales kohas ja pöörab tähelepanu valedele rikkumistele. Samuti ollakse arvamusel, et nende poolt toimepandud rikkumine on vähetähtis. Klišeeks muutunud väljend „püüdke pätte“ ei ole paljude kõnepruugist veel kusagile kadunud.

Kõigile neile, kes politseile oma rikkumise kohta selgitusi annavad tahan öelda seda, et vahet ei ole millise usutava või vähemusutava vabanduse te oma kiiruseületamisele, joores juhtimisele või mis iganes muule seadusrikkumisele välja mõtlete, siis õnnetuse põhjustamisel ei maksa see midagi. Rikkumise toimepanemine on kas hoolimatu või tahtliku käitumise tagajärg.

Õnneks on palju rohkem neid, kes hoolivad turvalisest keskkonnast, hoolivad teistest inimestest, on kannatlikud ja ei ürita iga hinna eest oma õigust taga ajada. Tänu sellistele inimestele jäävad toimumata paljud plekimõlkimised ja traagilised õnnetused. Väga paljud näitavad oma hoolivust välja sellega, et teavitavad politseid ohtlikke manöövreid tegevatest juhtidest või sekkuvad muul moel- ei lase purjus tuttavat rooli, manitsevad kiiruseületamise eest, nõuavad turvavarustuse kasutamist jne. Politsei ei jõua kõiki teateid kontrollida, kuid võin kinnitada, et tänu kaasliiklejatelt saadud kõnede le oleme tabanud mitmeid joores või muul moel ohtlike juhte. Aitäh Teile!

Rapla politsei esindajana on minu tagasihoidlikuks sooviks see, et kellegi tee ei katkeks ootamatult ja kõik jõuaksid pla- neeritud sihtkohta!

Turvalist liiklemist!

Margus Kaldma

Rapla politseijaoskonna patrullitalituse juht

Kiirustage, kodanikud küttekolde omanikud, kiirustage!

Sügis on jõudsalt ning pöördumatult lähenemas ja ilmad muutumas niiskemaks ning jahedamaks.

See tähendab ka kütteperioodi kätte jõudmist ning küttekollete aktiivsemat kasutusele võtmist. Päästjad on saanud esimesed väljakutsed tahma-põlengutele, mis kahjuks näitab, et suveperioodi ei ole kasutatud otstarbekalt ja korstnapühkijat ei ole kutsutud küttekoldeid hooldama. Nüüd on aga viimane aeg seda veel teha.

Tõenäosus, et saate korstnapühkija enda

kodu turvalisust kontrollima ja seda lähima paari nädala jooksul, langeb iga tunniga. Sügis on olnud läbi aegade nende meeste töö kõrghetk ja hilinejad peavad ootama oma järge ligi kuu või isegi rohkem. See aga tähendab, et puhastamata küttekoldes võib tekkida tahmapõleng ja võimetus, et riskite kogu oma varaga, väga suur. Seega-kiirustage, kodanikud küttekollete omanikud, kiirustage!

Kel aga korstnapühkija juba käinud ja lõõrid puhtaks tehtud, siit teile mõned soovitusel. Kui küttekollet ei ole pikemat aega kasutatud, ärge laduge esimesel küt-

misel ahju- või pliidikollet kohe pilgeni puid täis. Esialgul pange väike kogus pilpaid või paberit, et küttekolde käigud ja korsten üles soojendada. Nii tagate, et esimesel küt- misel „ei aja ahi suitsu sisse“. Kui pliidil on kaks siibrit – „suvine“ ja „talvine“, siis tehke mõlemad alguses lahti. Ja veel, küttekollete siibritel on kaks asendit, kas kinni või lahti, tõmmet reguleeritakse küttekolde õhuvõtu avadega, mitte siibritega.

Sooja tuba soovides

Indrek Iaanepõld

Lääne päästkeskuse ohutusjärelevalve büroo juhataja

Ohud elektri kõrgepingeliinide juures

Sel aastal on ehitus- ja metsatööde ning väliürituste käigus lühikese aja jooksul toimunud mitu vahejuhtumit, kus inimese juhitud masinate sattumine kõrgepingeliini elektrijuhtme vastu või selle ohualasse on toonud kaasa tõsised vigastused inimestele ja olulise varalise kahju.

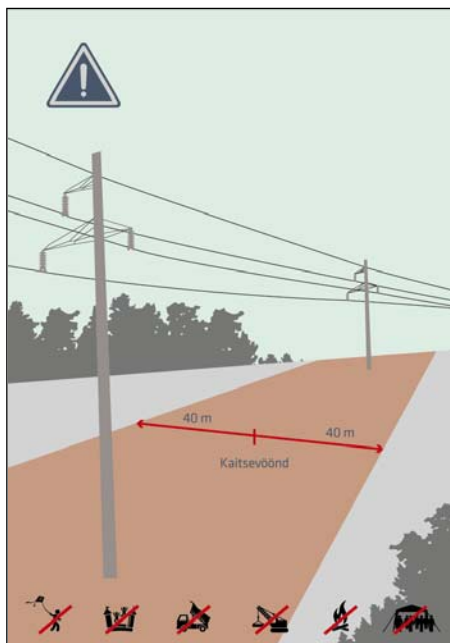
Et säästa elusid, tervist ja vara, toob elektri- ja gaasisüsteemihalduri Eleringi võrguhalduse osakonna juht Mart Landsberg välja kõige olulisemad ohutusega seotud nõuanded.

1. Elektrilöögi võib saada ka juhett puutumata. Eleringi hallatavate suurte 330- ja 110-kilovoldiste (kV) elektriliinide puhul võib inimene saada surmava elektrilöögi ka ilma otseselt elektriliini puutumata. 110 kV liini puhul võib elektrilöök toimuda 1 meetri kauguselt kõrgepingeliini juhtmest ning võimsamate puhul lausa 2,5 meetri kauguselt. Kuigi liinid on enamasti kõrgel, siis võivad ohtliku olukorra tekitada näiteks suuremad masinad nagu kraanad, tõstukid või kombainid, aga ka kõrge antenn, batuut või tuulelohe.

2. Jälgi sõiduki kõrgust ja liikumisraadiust. Ohtlikke olukordi tekitavad tavapäraselt transpordivahendid, metsatehnika ja ehitustehnika, mille liiguvad osad, näiteks kalluri kast või kraana/tõstuki nool tõusevad transpordiasendiga võrreldes mitu meetrit kõrgemale. Suve lõpul satuvad elektriliinidele ohtlikult lähedale ka vilja lõikavad kombainid. Avalikult kasutatavatel teedel tuleb liiklemine kõrgemate kui 4,5 meetrit transpordivahenditega Eleringiga kooskõlastada kirjalikult. Väljaspool avalikke teid, näiteks põllul või metsas tuleb samuti elektriliini kaitsevööndis liigeldes ohutuse tagamiseks eelnevalt konsulteerida Eleringiga.

3. Pinge alla sattunud masina juht ei tohi kabiinist väljuda. Elektripingele alla sattunud masina kabiinist ei tohi mitte mingil tingimusel väljuda, sest nii satub juht veelgi suuremasse ohtu. Kui masinat pole võimalik liinijuhtme juurest omal jõul eemaldada, tuleb kabiinist väljumiseks oodata kõrvalist abi ja saada kinnitus, et liin on välja lülitatud. Paljudel juhtudel lakkab tehnika töötamast, kuna ülelöögi tulemusel purunevad masina rehvid.

4. Lõkke tegemine kõrgepingeliinide lähedal on eluohulik. Lõkkest kerkiva leegi ja elektriliini vahel võib toimuda elektrilöök ning seda ka siis, kui leek jääb liinist mitme meetri kaugusele. Kui taoline elektrilöök peaks aset leidma, ohustab see inimese elu 25 meetri raadiuses. Lisaks põhjustab lõkkest tulev kuumus juhtmete venimist, mille toimel vajub liini juhe

maapinnale lähemale ning oht elektrilöögiks suureneb veelgi.

5. Raietööd elektriliini kaitsevööndis tuleb kindlasti kooskõlastada Eleringiga. Raie tööde tegemisel ka väljaspool kaitsevööndit ei tohiks kindlasti langetada puud liini suunas. Lisaks sellele on keelatud puude ladustamine õhuliini all või selle vahetus läheduses. Kõik raie tööd põhivõrgu elektriliinide läheduses tuleks kõigepealt kooskõlastada Eleringiga, et tööd saaksid tehtud võimalikult turvaliselt.

6. Igasugune tegevus liini kaitsevööndis tuleb eelnevalt kooskõlastada. Kõrgepingeliinide läheduses tegevuste korraldamine, näiteks avalikud üritused, ehitustegevus ja pinnasetööd tuleb eelnevalt Eleringiga läbi rääkida. Selleks on tarvis võtta ühendust Eleringiga, kontaktid leiab Eleringi kodulehelt või telefonil 71 51 222. Äärmiselt ohtlik olukord leidis tänava mai lõpus aset ühel kohalikul laulu- ja tantsupeol, kus lastele mõeldud batuudid olid paigaldatud ilma konsulteerimata otse liinijuhtmete alla.

Elering haldab elektri põhivõrku ehk kõige suuremaid 330- ja 110-kilovoldiseid elektriliine. Eleringi hallatavaid kõrgepinge õhuliine on võimalik eristada teistest (kesk- ja madalpinge) liinidest mastide suuruse, kõrguse ning isolaatorketti pikkuse järgi. Eleringi liinide mastid on maastikul kõige suuremad.

Mart Landsberg
Eleringi võrguhalduse osakonna juhataja

Satelliitandmed aitavad tuvastada põldudel toimuvaid tegevusi

Juba mitu aastat on PRIA planeerinud toetuste administreerimise lihtsustamist kosmosetehnoloogiate abil. Euroopa Komisjon kutsus koostöös Euroopa Kosmoseagentuuriga ellu programmi Copernicus, mille raames on võimalik hankida tasuta satelliidiandmeid. Programmi alla kuuluvad Sentinel seeria satelliidid. Nende andmete baasil asus PRIA looma satelliiditeenuste kasutamise infosüsteemi SATIKAS. Uue arenduse eesmärgiks on informeerida põldude taotlejaid põldude seisundist, et järgida toetuste taotlemisega võetud niitmise kohustust.

Kuidas tekivad andmed põldude olukorra kohta?

Niitmise tuvastamise aluseks on satelliitide aegriidide pealt tehtavad analüüsid, milleks kasutatakse ajaliselt järjestikuste piltide võrdlemist. Analüüsiks vajalikud satelliidipildid laaditakse praegu Euroopa Kosmoseagentuuri serveritest CGI-s paiknevale serverile, kus ka andmeid töödeldakse.

Niitmise tuvastamine viiakse läbi üle Eesti - analüüsitakse kõiki pindalatoetuste taotlustel märgitud põlde, mida saab niita. Protsess kasutab e-PRIA kaudu sisestatud põllupiire. Niitmisele viitavad biomassi muutused ajas. Niitmise analüüsi tehakse põllu piiri sisse jäävate pikslite kaupa ja seejärel ühtlustatakse tulemus tervele põllule. Rohumaadel kasvab erinevaid taimi ja neil on erinev biomassi hulk, seepärast on ühtlustamine vajalik. SATIKAS ei ütle, milline põlluserv täpselt on niidetud ja kus on niitmata. Kui biomassi kogus terve põllu ulatuses teatud ajavahemiku jooksul oluliselt muutub, saame öelda, et konkreetne põld on sel ajavahemikul niidetud. Tulemusi väljastatakse üle-Eesti keskmiselt üks kord nädalas. 2017. aastal protsessi alles testitakse ja uusi tulemusi ei pruugi veel igal nädalal laekuda.

Satelliitide liigub Eesti kohal tihedasti, kuid siiski mitte iga päev. Seepärast ei ütle ka analüüs täpselt päeva, millal niitmine toimus, vaid ajavahemiku, mille kestel on toimunud märgatav biomassi hulga muutumine.

PRIA ei hoiu SATIKAST saadud teavet ainult endale. Niitmise analüüsi tulemused jõuavad teatud ajavahemiku järel e-PRIAsse ja avalikule veebikaardile <https://kls.pria.ee/kaart/>, kus on eraldi kiht „Niitmise tuvastamine“. Iga põllu juures on märgitud ka kuupäev, millise seisuga on andmed. Hetkel prognoosib süsteemi arendaja, et esimesed andmed saavad veebikaardile välja käesoleva nädala jooksul. Esimeses järjekorras ilmub veebikaardile 20. juuli heinamaade hooldamise seis ja hiljem lisanduvad hilisemad andmed. Kui teenuse arendus jõuab niitmise tuvastamise kaardikihi avalikuks tegemiseni ja põllumehed oma põldude seisukorda sealt vaadata saavad, saadab PRIA neile selle kohta e-kirjad.

TEATED ja REKLAAM

TEADE VEETEENUSE HINNAMUUTUSEST

Tulenevalt Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniseadus § 14 1. Veeteenuse hinna kehtestamine, teatab OÜ Türi Vesi, et alates 01.10.2017.a. kehtivad OÜ Türi Vesi, Kärü valla teeninduspiirkonnas järgmised hinnad.

Nr.	Hinna piirkond	Hind käibemaksuta	Hind käibemaksuga
1	Tasu võetud vee eest Kirna, Poaka, Laupa külad ja Kärü alevik	1,159 €/m ³	1,391 €/m ³
2	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest Kirna, Poaka, Laupa külad ja Kärü alevik	1,387 €/m ³	1,664 €/m ³

Kõik eeltoodud hinnad on kooskõlastatud Konkurentsiameti 30.08.2017.a. otsusega nr 9-3/2017-006. Nimetatud dokumendiga on võimalik tutvuda OÜ Türi Vesi kodulehel www.tyrivesi.ee

Maa-amet korraldab avalikul kirjalikul enampakkumisel riigi omandis Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevate kinnisasjade kasutamiseks andmist. Keskkonnaministri 26.01.2017 käskkirja nr 1-2/17/100 ja 28.07.2017 käskkirja nr 1-2/17/794 alusel **antakse põllumajanduslikuks kasutamiseks Kärü vallas Kõdu külas Kõdumetsa kinnisasi** (37501:002:0067; 15,71 ha; kasutusala pindala 12,25 ha; (M)) alghind 821.-, tagatisraha 205.-. Pakkumisi saab kirjalikult esitada kuni 14.09.2017 kella 10:30ni. Täpsem informatsioon Maa-ameti kodulehel (www.maaamet.ee).

Tartu Ülikooli kliinikumi mobiilsed kabinetid võtavad vastu Raplas

TÜ Kliinikumi mobiilse nahakasvajate diagnoosimise kabinet Rapla haigla juures

Mobiilne nahakasvajate diagnoosimise kabinet võimaldab kiirendada inimeste õigeaegset jõudmist nahaarsti juurde naha pahaloomuliste kasvajate kahtlusel ning on varustatud kaasajase aparatuuriga nahakasvajate diagnoosimiseks.

Kabinetis võtavad vastu nahahaiguste arst Külli Paasik ja õde Maili Maalmann.

Arsti vastuvõtule broneerimine toimub kliinikumi etteregistreerimiskeskuse telefonil 731 9100 E-R 07.30 – 18.00 või interneti aadressil <http://www.kliinikum.ee/eri-arsti-vastuvott/registreerumine>

Tähelepanu, interneti broneeringul tuleb eriala juures täpsustada mobiilne nahakasvajate diagnoosimise kabinet ja asukoht, kuhu minna soovitakse.

Nahaarsti vastuvõtule pöördumiseks ei ole tarvis perearsti saatekirja, ravikindlustatud isikutel tuleb tasuda tavapärase visiititasu 5 eurot.

5.oktoober Raplamaa haigla juures, Alu tee 1 kell 9:00-16:40

TÜ Meestekliiniku mobiilse kabineti vastuvõtt Raplas

Meestearstid tegelevad kõigi meeste eriomaste haigustega: eesnäärmehaigus, seksuaalhaired, meeste üleminekuiga, hü-pogonadism, viljatus, sugutrakti ägedad ja kroonilised põletikud, kõik peenise, munandikoti haigused, rinnahaigused meestel.

Meestearsti vastuvõtule haigekassa tingimustel pöördumine eeldab saatekirja!

Ravikindlustatud isikutele kehtib esimesel visiidil visiititasu 5 eurot. Ravi-kindlustuseta ja saatekirjata mehed saavad vastuvõtule pöörduda tasuta korras.

Vastuvõtule saab registreeruda:
– internetis Kliinikumi kodulehel www.kliinikum.ee/eri-arsti-vastuvott/registreerumine

– meestekliiniku kodulehel www.kliinikum.ee/meestekliinik
– e-mailiga meestekliinik@kliinikum.ee
– telefonil 731 9100, 731 9323

9. – 12. oktoobril Raplamaa haigla juures, Alu tee 1 kell 9:00 – 17:00

Satelliitandmed aitavad...

algus lk 7

Ainult niitmise analüüsi tulemuste järgi taotlejaid tänavu hooldamata põldude eest ei sanktsioneerita. Kuivõrd käesoleval aastal süsteemi alles testitakse, siis võib tänavu süsteemis esineda ka vigu.

Testperioodil on tuvastatud mõned heinamaad, kus niide on tehtud, kuid süsteem näitab et on niitmata. Samuti ei anna süsteem hetkel veel infot väikeste põllulappide (alla 1 ha) hooldamise seisukohta. Nende ebatäpsustega tegeleb arendaja koostöös PRIA-ga ja tuleviku eesmärgiks on saavutada esialgu vähemalt 95% täpsusega hinnang heinamaade hooldamise kohta.

Täiendavat infot SATIKA kohta saab lugeda PRIA kodulehelt.

Ahti Bleive

PRIA peadirektori asetäitja

Kas sinu kinnistul on maavara?
Uuri järgi:
Geoaudit
www.geoloogia.ee

Õnnitleme septembrikuu zakkaid sünnipäevalapsi!

90
02.09 - **META VALENTIN**

85
06.09 - **ASTRID SMOLIN**

83
08.09 - **ILMAR SILJAMA**

82
07.09 - **LIIDI SEPP**

81
03.09 - **HILJU MIIDLÄ**

80
18.09 - **LINDA JUSS**

Kaastööd ja info Kärü Vallalehe **septembrikuu** numbrisse on oodatud hiljemalt **22.09** vallamajja või e-posti aadressile: eva@karuvald.ee